

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Bisselii, è Societate Jesu, De Pestiferis Peccatorum Mortalium Fructibus Exempla Tragica

Bissel, Johannes

Dilingæ, 1679

De Pestiferis Peccatorum Mortalium Fructibus, Exempla Tragica.
Prooemium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52326)

De Pestiferis Peccatorum Mortalium Fructibus,

EXEMPLA TRAGICA.

PROOEMIUM.

Peccati Mortalis Continuum oportere esse Penitendum, ob Fructus illius Exitiabiles, ac diu durantes: quorum, Necessariam esse Declarationem.

Dictum 24. Februarij, Festo S. Matthiæ Apostoli, Vesperis, post Psalmum Miserere decantatum.

(I.)

PSALMVS iste, numero *Quinquagesimus*, utilitate facile *Primus*, aut inter primos, quem modò decantari Vestra Charitas audivit: compositus fuit, & multis cum lachrymis recitatus, à Davide, Palæstinæ Rege, propter admissum *Geminum Mortale Peccatum*; Homicidium videlicet adversùs *Vriam*, Heroëm innocentem, & Adulterium cum *Bethsabea*, filia *Eliami*, uxore *Vriæ* (A.) sicut partim docet Inscriptio ipsa Psalmi, quæ talis est; *In finem, Psalmus David, cum venit ad eum Nathan Propheta: quando intravit ad Bethsabee: partim verba psalmi hujus ipsius, versu decimo sexto. Libera me de Sanguinibus*

Procemium. A (non

(non Sanguine tantum homicidij, sed alieno etiam femine & sanguine adulterato) *Deus, Deus salu- tis mea.*

II. Davidis Regis exemplo, Ecclesiæ Catholicæ laudabilis consuetudo, non in Occidente tantum nostro, sed in ultimis etiam Orientis regnis, in Iapone Indiâque, (B.) ubi Christiani cœtus & temple sunt, filios suos ac filias instruit, impellitque: quotannis, per universam Quadragesimam, Psalmum hunc vel cantent, magnâ cum devotione; vel recitent sub aliorum cantu; vel denique saltem piè intersint alienæ recitationi & cantui, cum contritione cordis, in detestationem, deflectionem, & expiationem Omnium *Peccatorum*: præsertim vero & ante omnia, *Mortalium*. Et hac ratione explatur, ac verum fit, hinc quidem, quod ipsemet Pœnitens David vaticinatus fuisse videri potest; ad Exemplum scilicet Pœnitentiæ suæ, alios quoque quam plurimos Peccatores & Peccatrices, emendaturos iri: quando dixit in hoc ipso Psalmo; *Docebo in quos vias tuas, & Impij ad te convertentur*: Indè vero, quod de hac ipsa Regis hujus pœnitentia Sanctus Ambrosius postea scripsit, Libro, de Apologia David, capite primo; *Peccavit David: Confessus est culpam; obsecravit indulgentiam; humi stratus deploravit arumnam; ieiunavit, oravit; Confessionis suæ testimonium, in Perpetua secula vulgato dolore, transmisit. In Perpetua (inquit) secula; ex consequenti, etiam in Nostra hucusque Tempora, Sæculumque nostrum: hoc est, A Morte quidem Davidis, bis mille jam, septingentis, viginti quatuor annis interlapsis; à Peccato vero (quod circa hoc ipsum tempus verum evenit) annis bis mille septingentis, quadraginta octo. (C.) Quo univer-*

Proœmium.

so tempore Davidis Pœnitentia, de Duobus perpetratis Peccatis Lethiferis, suo quodam certoque modo, durat, in hunc etiam, quo hæc loquimur & audivimus, diem, Februarij vigesimum quintum, Anni Christiani millesimi sexcentissimi quinquagesimi primi: non in Persona quidem Davidis (cùm in Beatos *luctus* ac *Dolor* non cadant; quod Apocalypicos capite vigesimo primo, versu quarto, cõsignatum est) sed in successione tamen ac Posteritate Pœnitentium; Davidis Regis exemplo, lugubribus vocibus cœlum rumpentium, quotidieque clamantium; *Miserere mei, Deus; secundum magnam misericordiam tuam!*

III. Etsi verò longè verissimum sit, Regem Davidem jam ampliùs, post viginti septem Sæcula, quadragintaque octo annos, à suo illo duplici perpetrato Scelere, non durare in luctu & squalore Pœnitentiæ: Si tamen Deo placuisset, ei vitam prorogare temporalem, in hunc usque diem, sicut Mathusalæ quondam, ad nongentos sexaginta novem annos produxit; & patri Senis hujus, Enócho, usque in præsentem adhuc lucem prorogat (D.): ex animo credo, Davidem toto hoc tempore, in diem usque hodiernum, in Statu Pœnitentiæ (saltem Interioris) perstiturum fuisse. Causa est. Quia, sepositâ speciali revelatione Divinâ, de Remissâ omni tam Pœnâ, quàm culpâ; adhuc semper sine mendacio, ac diffidentiâ misericordiæ Divinæ, diceret; *Iniquitatem meam ego cognosco; & Peccatum meum Contra me est Semper:* (E.) adhuc in auribus illius & corde clangeret ac gerneret Vox Spiritûs Sancti, per Jesum postea, Sirâchi filium, intonata, Ecclesiastici capite & versu quinto; *De Propitiato peccato, noli esse sine metu!* Frequentissimè

A 2

mè

Procœmium.

mè enim, *Etsi Dimissa culpa sit, nondum omnium ta-*
men indulta Pœna est. qua de re legi, præter alios
 complures, Divus quoque Thomas potest, 1. 2.
 quæst. 87. art. 6. o. & 3. p. q. 86. a. 4. o. nescimus
 que, dilectissimi, quid nos posthac maneat aut se-
 quatur; cùm *Judicia Dei sint abyssus multa*: Psalmo
 35. vers. 7. Et alioquin *Peccata*, (præsertim gra-
 viora) jam *peracta*, ac præterita, sic ex natura sua
 constituta sunt; ut in Homine, dummodo non pe-
 nitens indurato, diurnam animæ *inquietudinem*
conscientiæ rossonem, metum, ac pavorem futuro-
 rum, efficiant; cum horribili *Synterefeos* tormenta

IV. Quapropter, similia sunt *Peccata Mortifera*
 Cibis quibusdam, qui cum delectatione quidè com-
 eduntur; sed, quia in seipsis præduri sunt & indi-
 gestibiles: cruciatum deinde in Stomacho, atque
 interioribus hominis, imò & ægri tudines, creant
 longè diuturniores, quàm mora voluptatis fuerit in
 comestione: ideòque egent non unâ tantummodo
 sed sæpius repetitâ medicinâ, theriacâ, Mithridati-
 co, egestionibus: ut illud quasi continuò clamat
 morbida viscera videantur, *Amplius*, *Ampliusque*
lava me! Id quod ex parte quadam, ac benè, nota-
 vit etiam Cornelius à Lapide, in secundæ ad Co-
 rinthios epistolæ sextum caput, versumque vige-
 simum primum commentans: cùm illa Osee ver-
 bum cap. 4. vers. 8. adducit & exponit. *Peccata populi*
mei Comedent. Et idcirco sapienter Plato, *Volupta-*
tem hominum nefariam, appellavit *Escam Mal-*
rum. (F.) escam, pessimi utique effectus, & quales
 Improbi mereri debent.

V. Immo, si aliquantò propiùs accedendum
 sit, ad similitudinem *Peccati Mortalis*, ac *Cibi De-*
lectabilis: *Peccatum Mortiferum* jure meritissimè
 comp-

Proœmium.

comparari potest *Arbori* illi ac *Pomo*, quibus tactis ac degustatis, Protoplastes Adam (G.) sibi quidem ipsi *Lethale*, nobis autem omnibus, ex eo descendentibus, *Originis Peccatum* conscivit: & utrifque, hoc est, tam sibi, quàm omni Posteritati, mortem animarum atque Corporum, & infinita mala, & Væ inexplicabile, adduxit. Aut fortassis haud incommodè assimilari quoque *Delictum Mortiferum*, cum effectibus suis tetrīs, posset *Arbori* cuidam *Americana*, ejusque *Pomis*. Hæc, test e Petro Victoria, *Itinerarij* sui capite tertio, (H.) reperitur in Sylva quadam, circa *Nicaragua*, Septentrionalis in America Provinciæ, fines: profertque *Poma*, aspectu pulcra, contactu mitia, gustatūque suavia. Verum, cū Itineris Victoriani comites quidam ac Socij, in ea famelici incidissent; mox & impatientiâ famis (quæ Judicium omne subvertit) irruissent, decerptosque stirpis ignotæ fructus aviditate inexplebili devorâssent: non multò post in visceribus, tanquam flammâ quapiam receptâ, torqueri miris & horrendis modis cœperunt: coactique, furentium more, prostrernere sese, & in omnes jactare partes; nunc in ventrem proni, nunc in tergum extento corpore supini, miserandis cum ejulatibus, ac cæterorum cum ingenti consternatione, huc illuc volutabantur. Causa erat; quia Speciosæ illius arboris jucunda quidem P O M A, sed V E N E N A T A fuerant, quod eos *eventus*, *pestimus sera sapientia magister*, edocuit. nec potuit ibi miseris illis ullo subsidio medicaminēque succurri: sed, de communi sanorum consilio (qui fructus illos infidiosos non contigerant) reducti tandem reportatique necessariò sunt in P O R T V M ac N A V E M, quam, ante gulam illam, reliquerant. Eo

A 3

loco,

Proœmium.

loco, curatine sint, necne; nec tradidit in *Commentariolo* suo hic auctor, nec adeò rescire potuit; ab eis deinceps longissimè divulsus.

VI. Talis est planè, nec alia *Arbor, Peccatum Mortale*. Mortale verò Peccatum illud intelligo ac designo; *Quod iam enormiter Deum ter Optimum maximum offendit: ut ipsa sui commissione, è vestigio mortificet (ut in Scholis loquuntur) & occidat Animam committentis: extinguendo in ea, quantum ex vi sua est, Gratiàm iustificantem, Charitatem, & Amicitiam Dei, quæ verissima sunt Anima Vita: ut de Peccato Mortali loquitur ac docet S. Thomas Aquinas 1. 2. quæst. 88. & 89.* Tales, & non alij, sunt *Fructus ac Poma Peccatorum Mortalium, FRUCTVS, inquam, PESTIFERI, Venenum* videlicet, intimè receptum; hoc est, *Magna ipsa Culpa*, quæ nullis Humanis ac naturalibus medicinis & lavacris, unquam expugnari potest atque elui: sed semper vociferandum; *Asperges me byssopo, & mundabor* (supernaturalibus absterfionibus) semper ingemiscendum, & obsecrandū; *Amplius Lava me ab Iniquitate mea*, (effusioris indulgentiæ gratiâ, quâ omnes etiam *Reliquiæ culpa* tollantur) & *à Peccato meo munda me. (I.) Fructum Pestiferi*, id est, *Reatus Pœnæ*, (seu Obligatio ad Pœnam, Debitumque subeundæ Pœnæ; & ejus quidem Sempiternæ) *Fructus Pestiferi*, ipsæ Pœnæ, Temporales & Perperuæ; Corporales ac Spirituales; Interiores & Exteriores; Præsentes & Futuræ; Diaboli Servitus ac Mancipatus; Laniena Carnificinâque Conscientiæ; Væ Sempiternum in Ore; Fletus inextergibilis in Oculis; Gehennæ inextinguibilis Ardor; in Anima quidem, post mortem statim; in Corpore verò pariter & insuper, post univ-

Procemium.

versale Judicium. Numquid (dilecte) numquid Venenati hi, PESTIFERIQUE FRUCTVS, non creant in *Visceribus Tormentum*? & longè quidem atrocius, quàm AMERICANA illa, VENENATA POMA? *Vermem*, inquam, & Cruciatum Conscientiæ; qui, Christo teste (Marci 9. vers. 44.) *nunquam moritur*? Numquid non, præ dolore concepto, inquietos faciunt devoratores suos; sicut scriptum est Apocalypseos 14. capite, versu XI. *requiem non habent die ac nocte*? Numquid non in furorem ac rabiem agunt eos, præ cruciatûs magnitudine? proliciuntque Voces, & clamores, & sui volutationes insanas, sicut in eadem Apocalypsi, capite alio, (K.) scribitur; *Commanducaverunt Linguas suas, præ dolore: & blasphemaverunt Deum Cœli, præ doloribus & vulneribus suis*? Numquid non verum & hîc est; Non esse medicamen ullum, apud eos, & pro illis, qui adhuc in VIA sunt Præsentis Vitæ (nam, qui ex Pestifero hoc bolo perjere jam, & in *Termino* sunt suo constituti, *Bis mortui* sunt, teste S. Thaddæo, in Catholica sua epistola, vers. 13.) nisi *Revertantur*, & Gratia Divinæ misericordibus brachiis *Reportentur* (veluti Petri Victoriæ comites illi morbidi) ad *Naviculam Petri*, in *Portum Pœnitentiæ*, ad mare & *Aquas-Amaras Contritionis*, atque ad *Tabulam* (ut loquuntur SS. Patres) *Secundam post Naufragium*? (L.)

VII. Undenam hæc Omnia, ô Peccator, ô Peccatrix? *Nonne, quia comedisti de ligno, de quo præceperat tibi Deus, ne comederes*? (M.) de Arbore, inquam, & Malis Peccati *Lethalis*, De *Malo Inquieto*, *Pleno Veneno Mortifero*? (N.) De *Vinea Sodomorum*, De *Suburbanis Gomorrha*, De *Vva Fellis*, De

A 4

Borris

Proœmium.

Botris amarissimis, De Felle Draconum, De Veneno aspidum insanabili? (O.) Nunc ergo Tempus, nunc hora est, ut acclamet tibi Sanctus, & in utero matris Sanctificatus, Jeremias; *Scito, & vide! quis malum & AMARVM est, Reliquisse te Dominum Deum tuum: & non esse, Timorem mei apud te, dicit Dominus exercituum. (P.)* Atque utinam! utinam! id saltem faceremus, qui *Lethiferos* hosce *Peccati Mortalis* fœtus deglutivimus, ut *Sciremus, & videremus* (quibus vocibus Propheta non temerè utitur, & monet) *Malitiam, & Amaritudinem* inexplicabilem *PESTIFERORVM Peccati Lethalis FRUCTIVVM*: id est, Damnorum & *POENARVM* intolerabilium! Fortassis enim ad Cor nostrum, & ad Deum tandem reverteremur.

VIII. Sed (quod Malorum omnium Pessimum est) *Peccatores & Peccatrices, Gens sunt* (quod Deus in Verbo suo deplorat) *absque Consilio, & sine Prudentia. Utinam saperent; & Intelligerent* (hanc *Malitiam & Amaritudinem*) ac *Novissima* (Pœna scilicet immutabiles & irrevocabiles *Delictorum Mortalium*) *provident!* (Q.) Quoniam autem nec *Intelligunt*, nec *Provident*; Omnium profectò necessitatum *suprema necessitas est*; ut sine cessatione doceantur, hæc *Novissima*, & hos *Pestiferos Fructus Peccatorum Mortalium* agnoscere, ac penetrare.

IX. Hoc igitur, dilectissimi (si Deus permiserit, & gratiam suam subministraverit) faciam ego, non per Omnes quidem, sed per Eminentiores quosdam *Peccati Lethiferi Fructus*, *Quadragesimæ præsentis Diebus festis, ac Dominicis*: differendo de *Scelorum mortiferorum pessimis Effectibus, FORMIDANDIS QVE* in hoc & altero sæculo *POENIS*:

Proœmium,

NIS; per Sacrorum utriusque Testamenti Voluminum, ac Patrum Doctorumque Testimonia: maximè verò, per EXEMPLA TRAGICA, eaque ferè RECENTIORA, nostrorumque (quoad ejus fieri poterit) Temporum & ætatum. Initium autem ducam à Pœnis MORTIS TEMPORALIS, per *Saculare brachium inflictis*: quas magnopere mortales, & propter infamiam publicam, & propter ipsius vitæ præcipitem jacturam, metuere, horrere, deplorareque solent: si præsertim *Persona sint alta Dignitatis*. cujus specimen habemus in Agago, Amalecitarum illo Rege; qui, propter tyrannidem immanem, occidendus à Samuele, coram Saule rege & exercitu tremens exclamavit; *Sicine separat amara MORSI?* (R.)

TESTIMONIA.

(A.) 2. Regum cap. 11. per totum. (B.) *Vide Annuas P. Gabrielis Matosof, anno 1603 tit. Domus Arimana.* (C.) *Iuxta supputationem Jacobi Salianni, ab anno mundi 2998. quo peccavit David. & 3021. quo mortuus est; usque ad præsentem 1651.* (D.) *Genes. 5. vers. 24. & v. 27. & Ecclesiastici cap. 44. v. 16. & Hebr. cap. 11. vers. 5.* (E.) *Psalms. 50. v. 4.* (F.) *Cicero in Carone Maiore.* (G.) *Genes. 3. per tot. & cap. 3. v. 16. & 17.* (H.) *Pagin. 26. 27. 28. editionis Ingolstadt. Germanica.* (I.) *De his Culpæ Reliquijs, &c. vide S. Thom. in 3. p. quest. 22. art. 3. in Corp.* (K.) *Apocalyps. c. 16. v. 10.* (L.) *Pacianus epistolâ. 1. ad Sympr. S. Hieronym. in cap. 3. Isaia. S. Ambrosi. ad Virg. lapsam, cap. 3. Tertullian. de Pœnitentia.* (M.) *Genes. 3. vers. 11.* (N.) *Iacobi*

A 5

6. 3.

Proœmium.

c. 3. v. 8. (O.) Deuteronom. c. 32. vers. 32. & seq.
 (P.) Jerem. 2. vers. 19. (Q.) Deuteronom. c. 32. vers.
 28. (R.) 1. Regum. cap. 15. vers. 32.

Pestiferorum Peccati Mortalis
Fructuum,
EXEMPLUM TRAGICUM I.
PROTASIUS, ARI-
MÆ REGULUS.

Peccata Mortalia FRUCTUM proferre,
primò quidem, Lapsus ab uno Mortifero, ad aliud at-
que aliud. Deinde, Dispositionis ad MORTEM
TEMPORALEM, à brachio Iustitiæ Sa-
cularis infligendam. Cum aliis qui-
busdam Fructuum noxiorum
appendicibus.

Dictum eodem 24. Februarij Die, seu Festo
 S. Matthiæ.

X.

N magna illa, totòque pal-
 sim orbe celeberrimâ, sexa-
 ginta sex regnorum Insula
 JAPONE, vixit ac floruit,
 parentum nostrorum memo-
 riâ, & vivendo pervenit, ad
 nostrum usque, quod nunc
 degimus, Sæculum, VI R, totâ Christianitate pari-
 ter ac Gentilitate decantatissimus, qui Japonico no-
 mine (A.) dictus est, *Arimanus Scuirinus Dabus:*
 eò, quòd locis illis ac diuionibus principaretur;
Filius Regis Arimanorum, Andrea, qui circa Chri-

Protasius.